

Sahabat Alam Malaysia
Friends of the Earth Malaysia
For Environmental Justice

1, Jalan Joki, 11400 Penang, Malaysia
Tel No: +604 827 6930
Fax No: +604 827 6932
Email: foemalaysia@gmail.com
<https://www.foe-malaysia.org>

KENYATAAN AKHBAR

10 Ogos 2018

**SAM TERKILAN DENGAN MAKLUM BALAS MENTERI AIR, TANAH DAN SUMBER ASLI
BERKAITAN KESAN-KESAN PERLOMBONGAN EMAS**

Sahabat Alam Malaysia (SAM) terkilang dengan kenyataan Menteri Air, Tanah dan Sumber Asli Dr Xavier Jayakumar bahawa sianida “cyanide” yang digunakan oleh tiga syarikat perlombongan emas di Malaysia tidak akan mengakibatkan sebarang masalah kesihatan seperti kanser atau penyakit kulit dan bahawa sianida yang digunakan di kolam perlombongan tidak ada sebarang kesan kepada air atau persekitaran berhampiran. Beliau juga dipetik oleh media bahawa ‘tidak kira di mana anda meletakkan sianida, ia akan menguap dan menjadi karbon dioksida, ia tidak mempunyai bau.’”

Kami amat kesal bahawa kenyataan yang diberikan oleh Menteri diberikan tanpa memahami kesan-kesan penggunaan sianida dalam process karbon-dalam-leach di sebuah kilang yang terletak di kawasan perumahan atau sejarah aduan-aduan yang telah dibuat oleh komuniti Bukit Koman selama lapan tahun yang lalu atau semenjak Raub Australian Gold Mining Sdn Bhd (RAGM) memulakan operasi pada bulan Februari 2009. Operasi telahpun berhenti kerana syarikat itu telah digulung secara sukerala.

Kenyataan Menteri itu hanya menunjukkan sikap menonjol kerajaan untuk menolak aduan-aduan tersebut dan masalah kesihatan penduduk Bukit Koman. Penduduk inin telah berkali-kali mengadu mengenai terdapat kepada bahan beracun. Mereka mengalami rasa mual, sakit kepala, kerengsaan mata, kegatalan dan ruam, dan kegelisahan umum dalam komuniti. Faktor yang menyebabkan masalah perubatan ini tidak pernah ditentukan atau disiasat dengan teliti oleh kerajaan.

Antara 15 dan 17 July 2009, SAM telah menjalankan tinjauan kesihatan di sekitar Kampung Bukit Koman. Seramai 291 orang mengambil bahagian dalam tinjauan ini, 167 perempuan and 124 lelaki. Keputusan tinjauan menunjukkan bahawa 206 orang mengadu kerengsaan kulit atau gatal-gatal, 190 mengalami kerengsaan mata atau mata berair, 169 mempunyai kesukaran bernafas, 137 mengadu kesulitan tidur setiap kali bahan berbahaya dikeluarkan, 136 mengadu pening dan 125 mengalami sakit kepala yang kerap. Sesetengah daripada mereka juga mengalami kekeringan tekak dan batuk. Hanya 8 orang yang ditinjau tidak mengalami sebarang tanda-tanda penyakit dalam kertas dan antara mereka adalah mereka yang tinggal jauh dari kemudahan itu dan juga mereka yang mana tingkap dan pintu mereka tertutup dan kekal di dalam rumah apabila mereka mengalami bau busuk. Sama seperti ini juga, Jawatankuasa Tindakan Ban Cyanide juga menjalankan tinjauan pada tahun 2012 dan mengeluarkan keputusan yang menunjukkan bahawa terdapat ramai yang mengadu tentang pelbagai masalah perubatan selepas RAGM memulakan operasi. Satu-satunya andaian yang boleh dibuat oleh penduduk adalah bahawa masalah kesihatan mereka telah disebabkan oleh kemudahan perlombongan kerana mereka tidak pernah mengalami masalah seperti sebelum operasi RAGM.

Sebagai sebuah kerajaan yang baru dipilih dan suatu yang disokong oleh rakyat, kenyataan seperti ini tidak

sepatutnya dibuat di Parlimen kerana ia hanya menunjukkan bahawa kerajaan secara terang-terangan menolak mereka yang telah terkesan dan terjejas oleh RAGM.

Sebaliknya, Menteri tersebut seharusnya terlebih dahulu mengkaji dan memahami permasalahan yang berkaitan dengan penggunaan sianida dalam pemrosesan emas.

Pada tahun 2008, SAM telah menyuarakan kebimbangan kami terhadap Penilaian Awal Impak Alam Sekitar yang telah disediakan dan dikemukakan oleh RAGM kepada Jabatan Persekitaran. Kami telah mengemukakan komen-komen kami kepada Jabatan Persekitaran berasaskan 2 laporan pakar saintis terkemuka Amerika, Drs. Glenn C Miller¹ and Mark Chernaik². SAM dinasihatkan oleh Dr Miller bahawa kompleks sianida kurang terdedah kepada kemusnahan, dan kekal dalam cecair dan tailing untuk jangka masa yang lama. Pada pH yang tinggi, arsenik dan antimonen boleh larut, dan nitrat, garam dan pelbagai bahan lain akan hadir dan ini akan membangkitkan kebimbangan jangka panjang yang lebih besar kepada permukaan air dan tanah. Sianida boleh menyebabkan kebimbangan segera yang paling besar dalam komuniti, bagaimanapun, perlindungan jangka panjang kesihatan manusia dan alam sekitar mesti mengiktiraf isu-isu dengan bahan cemar lain. Oleh itu, ia bukan hanya mengenai penggunaan sianida sahaja.

SAM kecewa bahawa setakat ini, kerajaan telah terlepas pandang secara menyeluruh dan gagal menangani isu yang berkaitan dengan kesan sebenar penggunaan sianida dalam proses sedemikian di sebuah kemudahan yang berdekatan dengan kawasan kediaman.

Selanjutnya, salah satu syarat dalam Pajakan Perlombongan di bawah Enakmen Mineral Pahang menyatakan bahawa pemajak perlu menjalankan proses pemulihan lombong selaras dengan syarat-syarat yang diluluskan oleh Jawatankuasa Sumber Mineral Negeri. Di samping itu, Prinsip 5 Kod Pengurusan Sianida Antarabangsa (ICMC) menyatakan bahawa,

“PENYAHTAULIAHAN Melindungi komuniti dan alam sekitar dari sianida melalui pembangunan dan pelaksanaan pelan penyahtaraan untuk kemudahan sianida..

Standard Amalan

5.1 Merancang dan melaksanakan prosedur untuk penyahtulasian yang berkesan untuk kemudahan cyanide bagi melindungi kesihatan manusia, hidupan liar dan ternakan.

5.2 Mewujudkan satu mekanisme jaminan yang mampu membiayai sepenuhnya aktiviti penyahkasa yang berkaitan dengan sianida.”

Sehingga kini, SAM atau komuniti Bukit Koman tidak mengetahui sama ada proses ini telah bermula dan siapa yang akan membayar proses penyahtauliahan dan pemulihan sekarang bahawa RAGM telah secara sukarela digulung oleh pemiutangnya. Surat kepada kerajaan terdahulu mengenai perkara ini masih belum dijawab.

SAM menggesa kerajaan untuk (1) menubuhkan pasukan petugas dengan komuniti dan pakar lain dalam isu toksikologi dan perlombongan untuk menyasat sumber masalah kesihatan komuniti di Bukit Koman dan (2) untuk memulakan proses penyahtauliahan untuk kemudahan ini di selaras dengan piawaian antarabangsa yang mantap.

S.M.Mohamed Idris

President

Sahabat Alam Malaysia

1 Seorang pakar yang telah bekerja pada isu perlombongan selama lebih dari 30 tahun dan telah berkhidmat di jawatankuasa terancang Program Alam Sekitar PBB (UNEP) untuk membangunkan kod untuk penggunaan sianida selamat di lombong emas, Kod Pengurusan Sianida Antarabangsa.

2 Ahli sains kakitangan dengan Environmental Law Alliance Worldwide (ELAW) yang antara lain telah menubuhkan Program Pengujian Kualiti Air untuk memberi NGO kepentingan awam di negara-negara membangun peralatan asas untuk memantau pencemaran air.